

Riktlinjer för kommunens tillsyn av fristående verksamheter

Utbildningsnämnden den 26 april 2022 § 20

UPPLANDS-BRO
KOMMUN

Innehållsförteckning

1	Vad är tillsyn?	3
2	Tillsynens innehåll och omfattning	3
3	Uppgiftsskyldighet.....	4
4	Ingripanden.....	4
4.1	Föreläggande.....	5
4.2	Anmärkning	5
4.3	Avstående från ingripande	5
4.4	Återkallelse	5
4.5	Tillfälligt verksamhetsförbud.....	6
5	Områden som granskas.....	6
5.1	Verksamheten	6
5.2	Ägar- och ledningsprövning.....	6
6	Överklagande	7

1 Vad är tillsyn?

Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.

Utbildningsnämnden ansvarar för tillsyn av fristående förskolor och fristående fritidshem som kommunen har godkänt samt pedagogisk omsorg som kommunen ger bidrag till.¹ I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäcks vid granskningen. En annan uppgift inom ramen för tillsynen är att arbeta förebyggande genom att lämna råd och vägledning.² Vid tillsynen kontrolleras även att verksamheten uppfyller de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

I tillsynsuppdraget ingår att ta emot och utreda anmälningar från föräldrar och andra medborgare. Kommunen har inte tillsyn över om verksamheterna följer skollagens bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling (6 kap skollagen). Denna tillsyn ansvarar Skolinspektionen för.

2 Tillsynens innehåll och omfattning

Utbildningskontoret utför på uppdrag av Utbildningsnämndens tre typer av tillsyn:

- **Regelbunden tillsyn** - Sker planerat och genomförs på alla enheter vartannat år, enligt framtagna rutiner för tvåårsperioden.

¹ 26 kap. 4 § skollagen

² 26 kap. 9 § skollagen

- **Riktad tillsyn** - Sker då brister i förskolan framkommit, exempelvis från klagomål, varvid Utbildningskontoret gör en bedömning om det finns behov av kontroll av den specifika frågan.
- **Förstagångstillsyn** - Sker för nystartad verksamhet, i regel inom fyra månader efter att verksamheten startade.

Tillsynen genomförs i fyra steg:

1. Dokumentgranskning
2. Tillsynsbesök i verksamheten
3. Samtal/återkoppling till huvudman/rektor, personal och eventuellt vårdnadshavare
4. Beslut efter tillsyn
5. Uppföljning av beslut (vid ingripanden)

3 Uppgiftsskyldighet

Tillsynsmyndigheten har rätt att på plats granska den verksamhet den har tillsyn över. Det betyder att kommunen ska få tillträde till verksamhetens lokaler i den omfattning som behövs för tillsynen.³ Den som blir granskad är skyldig att lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.⁴

4 Ingripanden

Om det vid tillsyn framkommer missförhållanden i verksamheten eller att verksamheten inte uppfyller kraven i gällande föreskrifter kan tillsynsmyndigheten besluta om ingripande. Tillsynsmyndigheten kan under

³ 26 kap. 6 § skollagen

⁴ 26 kap. 7 § skollagen

vissa förutsättningar även besluta om att avstå från ingripande. Av skollagen framgår vilka former av ingripande som tillsynsmyndigheten kan vidta. Dessa anges i det följande.

4.1 Föreläggande

Kommunen kan besluta att förelägga en huvudman om verksamheten inte uppfyller de villkor som gäller för ett godkännande/rätt till bidrag. Ett sådant föreläggande gäller omedelbart och anger de åtgärder som huvudmannen måste genomföra för att avhjälpa de påtalade bristerna. Föreläggandet kan förenas med vite.⁵

4.2 Anmärkning

Kommunen kan i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser. Anmärkningen förenas med ett tillägg om att bristen ska rättas till.⁶

4.3 Avstående från ingripande

Kommunen kan avstå från ingripande om överträdelsen är ringa, huvudmannan snabbt vidtar nödvändiga rättelser eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.⁷

4.4 Återkallelse

Kommunen kan återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag om huvudmannen inte följer det som anges i föreläggande och missförhållandet är allvarligt.⁸

⁵ 26 kap. 10 § och 27 § skollagen.

⁶ 26 kap. 11 § skollagen.

⁷ 26 kap. 12 § skollagen.

⁸ 26 kap. 13 § skollagen

4.5 Tillfälligt verksamhetsförbud

Kommunen kan utfärda ett tillfälligt verksamhetsförbud om det bedöms finnas en allvarlig risk för barnens hälsa eller säkerhet. Det kan innebära att huvudmannen omedelbart tvingas att stänga hela eller delar av sin verksamhet. Ett tillfälligt verksamhetsförbud får gälla högst i sex månader.⁹

5 Områden som granskas

5.1 Verksamheten

Tillsynen tar utgångspunkt i de bestämmelser som anges i skollagen och övriga styrdokument som reglerar verksamheten.

Förskolans verksamhet ska genomföras av läroplanen och de allmänna råd som finns för förskolan. Fritidshemmets verksamhet ska genomföras av läroplanen för fritidshem. Pedagogisk omsorg är ingen skolform och styrs därför inte av någon läroplan, dock bör läroplanen för förskolan vara vägledande för verksamheten. För pedagogisk omsorg finns också allmänna råd. Råden bör följas om inte den som är ansvarig för verksamheten kan visa att bestämmelserna i skollagen uppfylls på annat sätt.

5.2 Ägar- och ledningsprövning

Sedan 1 januari 2019 ska kommunerna bedöma ytterligare omständigheter i sin godkännandeprovning och tillsyn av fristående förskolor och vissa fristående fritidshem. Ändringarna innebär att kommunen ska göra vad som kallas en ägar- och ledningsprövning.

Enligt 2 kap 5 § skollagen ska godkännande lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten.

⁹ 26 kap. 18 § skollagen.

2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde bedöms lämplig.

Kraven ska vara fortlöpande uppfyllda och är därför ett område som ingår i Utbildningskontorets tillsyn. Ägar- och ledningsprövning genomförs också vid varje godkännandeprövning samt vid anmälan om förändringar i ägar- och ledningskretsen.

6 Överklagande

Följande beslut av kommunen i samband med tillsyn kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.¹⁰

- Återkallelse av godkännande
- Återkallelse av rätt till bidrag
- Vitesföreläggande
- Tillfälligt verksamhetsförbud

¹⁰ 28 kap. 5 § skollagen.